

DE STAAT VAN ONS KLIMAAT

Wat is het **klimaat** eigenlijk?

.....
.....
.....

Vanaf welke tijdsperiode kan men spreken over het klimaat?

.....

Noem een aantal **natuurlijke factoren** die een invloed hebben op het klimaat?

.....
.....
.....

Wat is een **klimaatverandering**?

.....
.....

Kan de **mens** het klimaat **beïnvloeden**? Hoe?

.....
.....

En welke **3 factoren** zorgen ervoor dat dit heel moeilijk zal gestopt worden?

-
-
-

Zorgt de klimaatverandering ervoor dat het **overall op aarde warmer** gaat worden?

.....
.....

Wat zijn de **broeikasgassen**? Noem de 3 belangrijkste en leg kort uit.

-
.....
-
.....
-
.....

Wat is het **broeikaseffect** eigenlijk?

.....
.....
.....

De opwarming van de aarde heeft een invloed op het gehele ecosysteem. Iedereen kent wel het verhaal van de Ijsbeer, maar ook in onze streken gaan én staan er reeds grote dier- en plantgroepen onder druk. Tijdens deze excursie gaan we proberen verschillende duidelijk waarneembare voorbeelden zien van organismen die ons nu al iets kunnen vertellen over de opwarming van de aarde.

We noemen deze voorbeelden ook wel eens "**klimaatkanaries**". Vanwaar die term?

.....
.....

Amfibieën

Padden, kikkers, salamanders,... de meeste onder ons kennen ze wel maar hoe zouden zij kunnen beïnvloed worden door de klimaatverandering? Probeer een **2-tal voorbeelden** te geven.

-

.....

-

.....

Vogels

Ook vogels ontsnappen niet aan de klimaatverandering. Voornamelijk komt dit door de vernietiging van hun leefgebied.

We kunnen bij deze diergroep echter **3 grote gevolgen** opmerken die hun levenswijze zwaar onder druk zet. Noem deze en noteer er enkele voorbeelden bij.

-

.....

-

.....

-

.....

Een ander opmerkelijk gegeven bij o.a. de vogels is de toename van het aantal zgn. **exoten**. Kan je uitleggen wat dit betekent?

.....

.....

.....

Zoogdieren

Zoogdieren zijn tijdens een excursie al iets moeilijker waar te nemen. Toch kunnen we hier ook al duidelijke tekenen merken van een opwarmend klimaat. Beschrijf enkele voorbeelden.

-

.....

-

.....

Sommige zoogdieren houden een **winterslaap** om de koude maanden te overbruggen. Zouden zij kunnen **profiteren** van de opwarming van het klimaat?

.....

.....

Vissen

En de vissen, ontsnappen zij aan de klimaatverandering?

.....

.....

.....

Ongewervelden

Vlinders, libellen, spinnen,... insectenpopulaties zullen misschien meer dan andere diergroepen onderhevig zijn aan de opwarming van het klimaat. Ze hebben over het algemeen een relatief korte levensduur en planten zich vrij snel voort. Men spreekt bij ongewervelden vaak over “**specialisten**” en “**generalisten**”, verklaar.

-

.....

-

.....

- **Vlinders**

Kan je iets vertellen over het klimaat en de **paardenkastanjemineermot** of de **eikenprocessierups**?

.....

.....

.....

Onderzoek toont aan dat de **dagpauwoog** de laatste decennia gemiddeld een 2-tal dagen per jaar **vroeger te voorschijn** komt. Wat betekent dit over een periode van 20 jaar?

.....

- **Spinnen**

Regelmatig worden in ons land **nieuwe soorten spinnen** opgemerkt die men in verband brengt met de opwarming van het klimaat. Geef 1 voorbeeld en verklaar.

-

.....

Hogere planten (zaadplanten)

De laatste decennia is er heel wat veranderd in het Vlaamse plantenbestand. We kunnen deze planten niet allemaal als “**klimaat-nieuwkomers**” bestempelen maar toch heeft het klimaat er een groot effect op. We zien oa. verschuivingen in het **areaal** en de **fenologie**. Verklaar en geef enkele voorbeelden!

- Areaal:

.....

- Fenologie:

.....

Lagere planten (sporenplanten).

Enkele “Lagere planten” en het klimaat. Leg uit.

-Mossen:

.....

-Korstmossen:.....

.....

-Zwammen:

.....

.....

In gevolge van de klimaatopwarming hebben wetenschappers het vaak over de **vergrijzing** van onze biodiversiteit. Zou je kunnen verklaren wat ze daarmee bedoelen?

.....

Gevolgen van klimaatverandering

Wat kunnen de **gevolgen** zijn van een opgewarmd klimaat voor onze **ecosystemen**?

.....

En voor **de mens**? Kan je enkele **mogelijke gevolgen** geven waarbij mensen zouden het slachtoffer kunnen worden?

-
 -
 -

Mogelijke antwoorden

Wat kunnen we gezien de huidige omstandigheden doen om op de voorspelde gevolgen te anticiperen? We kunnen **2 mogelijke oplossingen** onderscheiden.

-
 -

Wat is **adaptatie** en geef enkele voorbeelden?

.....

Wat is **mitigatie**?

.....

Zullen deze mogelijke oplossingen **voldoende** zijn?

.....

Enkele quotes

- Kooldioxide vastleggen in een boom is net zoiets als je vuilnis in een vuilnisvat gooien. Je bent het even kwijt, maar het is er nog wel, je bent er niet vanaf. (Midas Dekkers)
- "Hoe meer het klimaat wordt gedwongen te veranderen, hoe waarschijnlijker dat het op een soort onvoorziene grens stuit die vrij snel verrassende en mogelijk onaangename veranderingen in gang zet. (Richard Alley, Penn State Universiteit, januari 2002.)
- In het allerbeste scenario - wat naar mijn mening onrealistisch is - met de minimaal verwachte klimaatverandering... wordt naar schatting 9% van alle soorten met uitsterven bedreigd." Chris Thomas, ecologist aan de Universiteit van Leeds, januari 2004